

E

NAAR HET OVERZICHT

Inhaltsverzeichnis

E	>
Ebbert & Mayland	>
Ebert, Jürgen	>
Edith Stein School	>
Ereburger van de stad Bocholt	>
Hermitage op de Kreuzberg	>
IJspaleis "Arabisch café"	>
Elshorst, Hermann	>
Elsinghorst J.B. (kookfabriek)	>
Engeland	>
Ernst-Pauls-Weg	>
Over de stadsencyclopedie	>

E

— Ebbert & Mayland

Wilhelm Mayland (1847 - 1925) bouwde een stoomhoutzagerij op het perceel Ostwall 17 in 1880. In de jaren 1888 - 1890 werd een weverij geïnstalleerd, maar zonder eigen productie. Het pand werd aanvankelijk verhuurd.

Pas in 1909 richtte Wilhelm Mayland samen met zijn zwager Hubert Ebbert (1883 - 1935) de weverij Ebbert & Mayland op.

Nadat H. Ebbert tijdens het St. Georgius Schützenfest in 1935 van zijn paard viel en in het ziekenhuis overleed, verliet de familie Ebbert het bedrijf.

In 1937 werd Willy Mayland (zoon van de eerder genoemde Wilh. Mayland) als enige eigenaar ingeschreven in het handelsregister. De enige nakomeling van Willy Mayland kwam om in de Tweede Wereldoorlog.

Het bedrijf werd in 1945 volledig verwoest. In 1950 ging het bedrijf over op de broers en zussen van mevrouw Mayland, Helene en Moritz Jung. Het bedrijf, dat op kleine schaal werd herbouwd, werd tot 1971 geleid door Otto Spillner.

Daarna werden de gebouwen verhuurd aan de firma Gebr. Essing, Rhede. Het bedrijf werd in 1983 gesloopt.

Lit:

Eduard Westerhoff, De textielindustrie van Bocholt. Unternehmer und Unternehmen, 2e herziene druk, Verlag Temming Bocholt 1984, 255 pp.

— Ebert, Jürgen

De Bocholtse kunstenaar Jürgen Ebert komt uit een familie van beeldhouwers. Hij leerde klassieke beeldhouwkunst aan de Staatsschool voor Beeldhouwkunst in Oberammergau van 1973 - 1976 en vervolgde zijn artistieke opleiding aan de Academie voor Schone Kunsten in München van 1976 - 1982, waar hij afstudeerde met een diploma.

Jürgen Ebert vestigde zich daarna als freelance beeldhouwer in zijn geboortestad Bocholt en opende zijn atelier met galerie voor bronzen beelden en een beeldentuin aan de Vardingholter Straße 30.

Jürgen Ebert werkt voornamelijk met het duurzame materiaal brons. Hij geeft de voorkeur aan figuratief werk en een naturalistische stijl van uitbeelden. Hij richt zich voornamelijk op het beeld van de mens, maar ook diersculpturen spelen een belangrijke rol in zijn werk.

Het hoofdthema van zijn opstellingen van mensen in groepen van twee of drie is de interactie en communicatie met medemensen. Zijn beelden van mensen drukken uit wat in het huidige mediatijdperk maar al te vaak wordt verwaarloosd: tijd voor elkaar hebben, luisteren, klaar zijn voor een gesprek. Daarom is het realisme in de sculpturen van Jürgen Ebert slechts oppervlakkig. De kijker wordt aangezet tot serieuze reflectie.

Zijn werken voor openbare ruimtes laten zien hoe belangrijk het effect van zijn sculpturen in relatie tot de omringende architectuur voor hem is.

Beelden van mensen en dieren en abstracte werken van Jürgen Ebert zijn te zien in de openbare ruimte van veel gemeenten in Noordrijn-Westfalen en ook in Nederland.

Literatuur: Alfred Pohlmann, Kunstenaars in Bocholt: Zum Werk des Bildhauers Jürgen Ebert, in "UNSER BOCHOLT" J g. 54 (2003) H. 4, p. 88 - 94.

Edith Stein School

De woonwijk Giethorst werd in 1955/56 gebouwd als antwoord op de grote woningnood in Bocholt. In het noordwesten van de stad werden 513 flats gebouwd, die al snel bewoond werden. Er woonden nu meer dan 500 kinderen en er was dringend behoefte aan een school. Vanaf het begin voorzagen de plannen van Prof. Peter Poelzig voor het landgoed in een locatie in het centrum van het landgoed voor een kerk, school en kleuterschool.

De laagbouwschool werd geopend op 1 oktober 1957. Vanaf het begin waren er 10 klaslokalen, werkruimtes, een leskeuken en een gymzaal beschikbaar.

Het eerste schoolhoofd was rector Franz Hummert, die de school leidde van 1957 tot 1971, gevolgd door rector Karl-Heinz Janzen, die de school leidde tot 18 december 1997.

Momenteel wordt de school geleid door rector Maria Heling.

Als onderdeel van de schoolhervorming werd de school in 1968 een katholieke basisschool.

Tegenwoordig is de school een betrouwbare halve dagschool en worden de kinderen voor en na de lessen opgevangen door drie onderwijspecialisten.

De school hield op te bestaan op 1 augustus 2009. De school werd bij besluit van de gemeenteraad overgedragen aan de Clemens-Dülmer school.

Ereburger van de stad Bocholt

In het statuut van de stad Bocholt van 30 mei 1997, dat op 5 juni 1997 in werking is getreden en op 16 maart 2000 is gewijzigd, zijn onder andere de toekenning van het ereburgerschap en de eretitel van ereburgemeester vastgelegd.

Voor de toekenning en intrekking van het ereburgerschap en de eretitel gelden de bijzondere bepalingen van artikel 34 van het gemeentewetboek van Noordrijn-Westfalen, dat luidt als volgt:

"Honorair burgerschap en eretitel"

(1) De gemeente kan het ereburgerschap toekennen aan personen die uitstekende diensten aan de gemeente hebben bewezen. Zij kan een eretitel toekennen aan raadsleden met een lange staat van dienst en ereambtenaren na hun pensionering.

(2) Voor besluiten over de toekenning of intrekking van het ereburgerschap en over de intrekking van een eretitel is een meerderheid van tweederde van het wettelijk aantal raadsleden vereist.

De stad benoemde de volgende personen tot ereburgers:

Beckmann, Albert (23.1.1833-6.7.1922)

Fabrikant

18.6.1922

Quade, Gustav (11.7.1892-31.3.1979)

Pastoor van de Protestantse parochie

30.4.1961

Dülmer, Clemens (30.1.1885-27.11.1967)

Pastoor te Liebfrauen

5.6.1959

Becker, Gustav (9.12.1860-20.7.1924)

Voorzitter van de Bocholtse bouwvereniging, gemeenteraadslid

11 12 1923

Richter, Franz (9.10.1845-1.4.1930)

Pastoor in St George's

15.7.1917

Kemper, Otto (13.6.1900-12.7.1974)

Burgemeester

2.6.1972

Hochgartz, Günther (10.7.1918-10.10.2005)

Burgemeester

15.10.1986

Kayser, Ludwig (17.9.1899-25.11.1984)

Burgemeester

2.6.1972

Demming, Bernhard (6 sept. 1930)

Burgemeester

3.12.1997

Velsen, Max von (31.1.1854-2.11.1935)

Fabriekseigenaar, gemeenteraadslid, brandweercommandant van de gemeentelijke vrijwillige brandweer

18.6.1922

 Hermitage op de Kreuzberg

Eeuwenlang stond de Calvarieberg of Kreuzberg in het oosten van Bocholt voor de huidige Sint-Kruiskerk op de hoek tussen de Münsterstraße en de straat "Am Kreuzberg". Nadat pastoor Heinrich Wichertz van St. George in 1691 het initiatief nam voor de Goede Vrijdagprocessies naar de kruisberg, werd het de bestemming van pelgrimstochten van smeekbeden en boetedoening voor een lange reeks generaties.

De kruisigingsgroep op de drie meter hoge kunstmatige heuvel werd al vroeg in

documenten en akten gebruikt als referentiepunt, bijvoorbeeld bij het beschrijven van de locatie van eigendommen. De eerste verwijzing naar deze calvarieberg is te vinden in een document uit 1537 (uit oren kampe landes ..., soe den myt syn tobehoringe gelegen ys by Bocholte buten der oesterpoerten tegen den berch van Calvarien langeß den Heelen wech an die eyne, vnd an die santbeke bylanx die gude tyt van der anderen syden).

In documenten uit de jaren 1447 en 1472 zijn er echter geen verwijzingen naar religieuze symbolen in de bijbehorende beschrijvingen van de locatie; er is alleen een verwijzing naar een zandheuvel voor de Ostertor, zodat volgens voorzichtige schattingen de kruisigingsgroep waarschijnlijk rond ± 1500 werd opgericht op de zandvulling.

Volgens de legende zwoegde een kluizenaar jarenlang met zijn fietstas om zand uit de bergen van de Hohenhorst te halen en stapelde hij geleidelijk de heuvel voor de calvarieberg op om een zware schuld af te betalen - in de waarste zin van het woord. Het verhaal heeft op zijn minst een echte achtergrond, namelijk dat er een kleine kerk met een kluizenaarshut was die de "Kapel van het Kruis" werd genoemd, niet ver van de Kruisheuvel. De kapel en de kluizenaarswoning zouden zich tegenover de Kreuzberg aan de andere kant van de weg van Bocholt naar Rhede hebben bevonden - ongeveer ter hoogte van de huidige Israhel van Meckenem middelbare school.

De eerste kluizenaar in de kluizenaarswoning op de Kreuzberg was Anselm Gildehaus, die zich van het gereformeerde christendom tot het katholieke geloof had bekeerd. Hij kreeg toestemming van het stadsbestuur van Bocholt om op deze plek een kluizenaarswoning te bouwen, wat ook werd goedgekeurd door de vicaris-generaal en de aartsdiaken. Later had Gildehaus " een kapel geleend van de vicaris van Bockholt", wat in 1713 leidde tot een geschil tussen de kluizenaar en de vicaris-generaal en de aartsdiaken vanwege ongeoorloofde structurele wijzigingen. Uit de archiefstukken wordt niet duidelijk hoe lang de kluizenarij en de kapel al bestonden voor 1713, zodat er niets kan worden gezegd over hun stichtingsdatum.

In het midden van de 18e eeuw woonden Sebastian Bast en Maximilian Schulkamp - twee franciscaanse tertiarijzen - in de kluis. In 1765 vroeg een kluizenaar met de naam Bruno toestemming aan de bisschop om geld in te zamelen van verschillende kantoren in het bisdom om reparaties aan de kapel te financieren. In de door de vicaris-generaal gevraagde informatie over de reputatie van de kapel wijst pastoor Johann Bernard Scotus Breving erop dat de kapel van groot religieus belang is vanwege de jaarlijkse Goede Vrijdag-processie naar de Kreuzberg.

Volgens de notulen van april 1802 over de verkoop van het sloopmateriaal werd de kapel in 1801 afgebroken en werd het materiaal dat nog gebruikt kon worden in de eerste maanden van het volgende jaar verkocht.

Onder de documenten uit 1713 over de verbouwwingswerkzaamheden van Anselm Gildehaus in de Kreuzkapelle bevindt zich een schematische plattegrondtekening die bij benadering een beeld geeft van het gebouw. Het was een zeshoekig centraal gebouw waarvan de hoofdas, gegeven door het portaal en de kooruitbouw

ertegenover, waarschijnlijk in oost-west richting liep, ervan uitgaande dat het altaar naar het oosten gericht was. De schets geeft geen afmetingen, zodat er geen concrete informatie over de grootte van de kapel mogelijk is. Het bovengenoemde verkoopdocument uit 1802 geeft aan dat "Backsteine" en "Baumberger Steine" de structuur vormden. Het was waarschijnlijk afgewerkt met een gebogen dakkoepel, zoals bekend is van veel veelhoekige barokkapellen in onze regio.

Referenties en bronnen:

Franz J. Belting: De Kreuzberg in Bocholt. Een historisch overzicht naar aanleiding van de verbouwing in 1978. In: Unser Bocholt 29 (1978), H. 4, pp. 23-27.

Erhard Mietzner: "buten der oesterpoerten tegen den berch van Calvarien" - Een bijdrage tot de geschiedenis van de Kreuzberg. In: Onze Bocholt 59 (2008), H. 4, pp. 7-11.

Heinz Terhorst: Kroniek van de kerkgeschiedenis van de stad Bocholt van het begin tot 1900 (Bocholter Quellen und Beiträge 8), Bocholt 1998.

Stadsarchief Bocholt: Kopieboek van de herberg, Urk. Nr. 21 en 69; K 542, Nr. 860.

St George's parochiearchief, Bocholt: documenten van de pastorie van S. Crucis, nr. 61.

Diocesaan Archief Münster: Algemeen vicariaat, Bocholt St. Georg, A 94.

— IJspaleis "Arabisch café"

In 25 september 1894 kocht Joh. Bernh. Geuting zu Spork een stuk grond aan de Karolingerstr. 15 van de fabrieksarbeider Jos. Wilh. Eimers, Bocholt. In 1896 liet zijn broer Th. Geuting daar een drie verdiepingen tellend hotelgebouw in neogotische stijl neerzetten. In 1897 werd er een aanbouw aangebouwd voor een zogenaamd Arabisch café. De inrichting was extreem extravagant. Het gebouw wisselde van eigenaar en de regelgeving veranderde. Het Arabische café, dat in 1945 werd verwoest, werd het onderwerp van het gedicht "Calais 1918" van Ludwig Bußhoff.

Lit:

Ludwig Bußhoff, Calais 1918, in: UNSER BOCHOLT, vol. 50 (1999), h. 4, p. 166.

Wilhelm Seggewiß, Addendum of correctie bij "Bocholter Straßen erzählen Geschichte", in: UNSER BOCHOLT, vol. 41 (1990) p. 1, p. 35.

Günter Wevers, Eispalast "Arabisches Café", Geschiedenis van het huis in de Karolingerstraße nr. 15, in: UNSER BOCHOLT, vol. 40 (1989), nr. 4, p. 21-22.

— Elshorst, Hermann

Hermann Elshorst (1886 - 1941), schoonzoon van Kommerzienrat Max Herding, liet bovengenoemd bedrijf in 1912 inschrijven in het handelsregister. De ruwe weverij, die in 1924 160 weefgetouwen telde, opereerde in het gebouw van de spinnerij en weverij Herding, Industriestr. 3. De firma Elshorst komt vanaf 1929 niet meer voor in het adresboek van de stad Bocholt.

Lit:

Eduard Westerhoff, De textielindustrie van Bocholt, 2e druk, 1984

— Elsinghorst J.B. (kookfabriek)

Gerhard Elsinghorst is niet weg te denken uit de geschiedenis van de ambachtslieden van Bocholt. In 1850 was hij de eerste smid in het westelijke Münsterland die in zijn smederij in de Gartenstraße begon met het maken van fornuizen van plaatijzer. Daarmee maakte hij de weg vrij voor een lichtere en goedkopere, maar ook efficiëntere productie. De eerste hoogbenige fornuizen met gietijzeren plaatjes, met bijbelse thema's uit de "St. Michaelis ijzerfabriek" in Lieder, die aan het begin van de 19e eeuw de open haarden hadden vervangen, moesten wijken voor de vooruitgang.

De uitvinding van de nieuwe "haanmachine" luidde de vooruitgang in. De Saartreek, België en Nederland behoorden al voor de Eerste Wereldoorlog tot de exportlanden van het bedrijf. In 1880 schakelde het bedrijf over van handmatige op mechanische productie. Voor het begin van de 20e eeuw was de vraag naar de beproefde fornuizen uit de Elsinghorst-werkplaats enorm gestegen. Een taakverdeling tussen de drie zonen van de oprichter was noodzakelijk geworden. Johann Bernhard, die intussen het bedrijf van zijn vader had overgenomen, richtte in 1885 de eerste Bocholt fornuisfabriek op, terwijl Heinrich een ruime verkoopvestiging in het ouderlijk huis opzette en Wilhelm een filiaal aan de Kornmarkt in Wesel oprichtte. De ontwikkeling ging snel. Een oven met een hangende kolenbak wordt voor het eerst aangeboden in een brochure. De ovens waren voorzien van valluiken, wat in die tijd als heel modern werd beschouwd. Rond dezelfde tijd werden ook commerciële keukenovens in het productieprogramma van Elsinghorst opgenomen.

Na de Tweede Wereldoorlog hadden de vele gebombardeerde gezinnen een nieuw fornuis nodig. Vanaf dat moment stond niets de ontwikkeling van het moderne, praktische ontwerp meer in de weg. Het kolenfornuis zag er nu net zo slank, schoon en eenvoudig uit als het gasfornuis en het elektrische fornuis. In 1952 lanceerde het bedrijf een compleet assortiment fornuizen. Het kolenfornuis werd nu geproduceerd als een extra fornuis naast het elektrische en gasfornuis. In 1952 verscheen het fornuis met de verlichte oven. Het bakproces kon door een glazen deur worden bekeken zonder dat het voedsel eronder leed. Het bedrijf, dat als laatste in Westend

was gevestigd, werd in 1971 gesloten.

Lit:

Ongespecificeerd, Voor vier generaties Elsinghorst, UNSER BOCHOLT Jg. 1 (1950) H. 2, pp. 48-49.

Ch.v.L., Eigener Herd ist Goldes wert, UNSER BOCHOLT Jg. 10 (1960) H. 2, p. 42-44.

— Engeland

"England" was de populaire naam voor de huidige Leopoldstraße. Toen de firma Ludwig Schwartz in de jaren 1970 en 1980 Engelse spinmachines installeerde in zijn spinnerij - die stond op de plek van de huidige protestantse kerk - ging een van de Engelse monteurs in de huidige Leopoldstraße wonen. Het gedrag en uiterlijk van deze eerbare man moeten zo "invloedrijk zijn geweest dat de inwoners van Bocholt zijn woonwijk eenvoudig maar duidelijk "England" noemden.

Lit:

Werner Schneider, In drei Stunden nach England, Rom und Jericho, in: UNSER BOCHOLT, vol. 9 (1958) p. 3, pp. 8-15.

— Ernst-Pauls-Weg

De Ernst-Pauls-Weg is vernoemd naar de rector en ziekenhuiskapelaan van het St Agnes Ziekenhuis, Ernst Pauls (1902-1979).

Lit:

Wilhelm Seggewiß, Bocholter Straßen erzählen Geschichte, in: UNSER BOCHOLT Jg. 40 (1989), H. 3, p. 63.

Gerhard Schmalstieg, Straßennamen in Bocholt nach nur hier bekannten Personen, in: UNSER BOCHOLT Jg. 55 (2004) H. 4, p. 53-72.

Neem contact met ons op

Oliver Brenn

Kultur und Archiv

Kultur und Bildung

[Stuur e-mail](#)

[+49 2871 953-2174](tel:+4928719532174)

Over de stadsencyclopedie

Stadt Bocholt - Der Bürgermeister

Kaiser-Wilhelm-Straße 52-58, 46395 Bocholt

www.bocholt.de

Instagram: [@stadt.bocholt](#) | Facebook: [fb.com/stadt.bocholt](#)

Over de Stadsencyclopedie

De stadsencyclopedie werd in 2003 door een werkgroep onder leiding van de toenmalige stadsarchivaris Dr. Hans-Detlef Opiel gelanceerd en aan het publiek gepresenteerd.

Interessante artikelen en bijdragen werden verzameld uit verschillende publicaties, waaronder het lokale tijdschrift "Unser Bocholt" van Bocholt, dat nog steeds regelmatig wordt uitgegeven door de Verein für Heimatpflege.

© Bruno Wansing